זה חטר של עכנאי · יש דגרס חכנאי וכן בירושלמי וחכו זה נחש ושמא בעל החטר שהיה עושה שמו כן :

לא בשמים היא · והא דאמר בפ"ק דיבמות (ל' יד· ושם ד"ה רבי) דהלכה כב"ה משום דילאה בת קול שבא לחלוק על דברי תורה דכתיב לאחרי רבים להטות אבל אם מסופקא לן אי רובא אי לאו דהוה מספקא לן אי אזלינן בתר רובא משום דב"ש הוו תריפי טובא, ועוד דכאן לא ילאה בת קול אלא משום כבודו דר"א שאמר מן השמים יוכיחו. והא דאמר התם "רבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול" ולא שמעינן ליה לר' יהושע אלא על ב"ק דהאי מעשה דר"א דהכא הוא התם דייק מדקאמר לא בשמים היא כבר ניתנה לנו תורה מסיני" משמע דבשום מקום אין משגיחין: **קחייך** ואמר נלחוני בני. והא דאמר בבכ"מ איסור שחרב בהמ"ק אין שחוק לפני הקב"ה היינו קבוע והכא מילתא דבדיחותא בעלמא הוא דאמר: **נקרע** בגדיו וחלץ מנעליו · אין להוכיח מכאן הא דמבטיל ליה במועד קטן (ל' סו: ושם ד"ה לא) אם מעודה לריך קריעת בגדים וחלון מנעל, דדלמא הכא לגערה בעלמא הוא דעבד הכי* :

מבית אבי אבא · פי' בקונטרס מבית דוד אבי משפחה שבת נשיאים היתה והם מבית דוד : **חוץ** משערי אולמא · לפי שלטר הלב היא וקרוב להוריד דמעות משום דנפקא לטיל מקרא דתהלים דשערי דמעה לא נעצלו ובחנם דחק כן דהא דריש לטיל רב חסדא בהדיא מדכתיב הנה ה' נלב על חומת אחך ושמא מבית רבן גמליאל היתה מקובלת שהיה אבי המשפחה ונלו אבוד קאמר כדאשכחן נמי (ר"ה ל' כה·) דאמר רבן גמליאל מקובלני מבית אבי אבא שפעמים בא באלרוכה ט' : **ואמרי** לה במ"ו · יש מפרש משום דחשיב כי גריס הייתם וכיולא בה :

ואין

ובגלי · נחש דרכו לעשות בעגולה להכניס זנבו אצל פיו : **כל מהרות שמיסר ר"א** · ע"י מעשה שאירע נשאלה הלכה זו בבית המדרש שנפלה טומאה לאויר חטר זה וחזרו ועשאו על גביו מהרות וטיהרה ר"א והביאום ושרפום לפניו : **לבש שחורים** · עניין תורה אור לעבר ואכל : **אף הוא קרע בגדיו** · שהמטולה חייב בקריעה: **וחלץ מנעליו** · שהמטולה אסור בנעילת הסנדל במו"ק (ל' סו:) : **ונשמט** · מן הכסא : **טפח** · נתקלקל : **אך גדול** · מכה גדולה : **ר"ג** · נשיא היה ועל פיו נעשה : **אלא ירבו מחלוקות** · שלא ירגיל היחיד לחלוק על המרובין : **אימא שלום** · כך שמה : **בין אלא לאחר** · שבורה היתה שיהא החדש חסר וקבוע ביום ל' ולא יפול ביום החדש על פניו והיה מלא ולא נקבע עד יום שלשים ואחד ולא נזהרה בו ביום ל' ונפל על פניו : **מביא אבי אבא** · מבית אבי המשפחה שבת נשיאים היתה והם מבית דוד : **חוץ משערי אולמא** · לפי שלטר הלב היא וקרוב להוריד דמעות : **המאנה את הגר** · לוחצו : **הגר** · תולדת דברים : **הלוחצו** · דוחקו : **לא תסיה לו לנושה** . לחן הוא שדוחקו לתבוע חובו : ר"ג מאי שנא מאמה דכתיב ביה תלתא "וגר לא תונה, לא תוטו, ולא תוטו אתו אתו עמיתו" הוא : **לוחצו נמי תלתא כתיב ביה** · "וגר לא תלחץ, ולא תלחצו, ולא תהיה לו כנושה" : **מוסב שבך אל תאמר לחברך** · כיון דגרים הייתם גנאי הוא לכם להזכיר שם גירות : **מאן דאתי ליה זקיף בדיותקיה לא נימא לחבריה זקיף ביניתא** · מי שיש לו תלוי במשפחתו לא יאמר לעבדו או לבן ביתו תלה לי דג זה שכל שם תלייה גנאי הוא לו : **מתני' אין מערבין פירות בפירות** · בעל הבית שאומר "פירות שדה פלוני אני מוכר לך כך וכך סאין לא יערבנו בפירות שדה אחרת :

ואין

וזה הוא תנור של עכנאי מאי "עכנאי" אמר רב יהודה אמר שמואל שהקיפו דברים כעכנא זו וטמאוהו תנא באותו היום השיב רבי אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו היכנו אמר להם אם הלכה כמותי חרוב זה יוכיח, נעקר חרוב ממקומו מאה אמה ואמרי לה ארבע מאות אמה אמרו לו אין מביאין ראיה מן החרוב חזר ואמר להם אם הלכה כמותי אמת המים יוכיחו, חזרו אמת המים לאחוריהם אמרו לו אין מביאין ראיה מאמת המים חזר ואמר להם אם הלכה כמותי כותלי בית המדרש יוכיחו, הטו כותלי בית המדרש ליפול, גער בהם רבי יהושע אמר להם אם תלמידי חכמים מנצחים זה את זה בהלכה אתם מה טיבכם, לא נפלו מפני כבודו של רבי יהושע ולא זקפו מפני כבודו של ר"א ועדיין מטין ועומדין חזר ואמר להם אם הלכה כמותי מן השמים יוכיחו יצאתה בת קול ואמרה מה לכם אצל ר"א שהלכה כמותו בכ"מ עמד רבי יהושע על רגליו ואמר לא בשמים היא מאי לא בשמים היא אמר רבי ירמיה שכבר נתנה תורה מהר סיני *אין אנו משגיחין בבת קול שכבר כתבת בהר סיני בתורה אחרי רבים להטות" אשכחיה רבי נתן לאליהו א"ל מאי עביד קוב"ה בההיא שעתא א"ל קא חייך ואמר נצחוני בני נצחוני בני} אמרו *אותו היום הביאו כל טהרות שטיהר ר"א ושרפום באש ונמנו עליו וברכוהו ואמרו מי ילך ויודיעו, אמר להם ר"ע אני אלך שמא ילך אדם שאינו הגון ויודיעו ונמצא מחריב את כל העולם כולו, מה עשה ר"ע לבש שחורים ונתעטף שחורים וישב לפניו ברחוק ארבע אמות, אמר לו ר"א: עקיבא מה יום מיומים, אמר לו רבי כמדומה לי שחברים בדילים ממך, אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו ונשמט וישב על גבי קרקע זלגו עיניו דמעות, לקה העולם: שליש בזיתים ושליש בחטים ושליש בשעורים ויש אומרים אף בצק שבידי אשה (ו) טפח תנא *אך גדול היה באותו היום שבכל מקום שנתן בו עיניו ר"א נשרף, ואף ר"ג היה בא בספינה עמד עליו נחשול לטבעו אמר "כמדומה לי שאין זה אלא בשביל ר"א בן הורקנוס" עמד על רגליו ואמר "רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך שלא ירבו מחלוקות בישראל נח הים מזעפו אימא שלום דביתהו דר"א אתתיה דר"ג הואי, מהתיא מעשה ואילך לא הוה שבקה ליה לר"א למיפל על אפיה, הדיא יומא ריש ירחא הוה ואיחלף לה בין מלא לחסר אבא דאמרי אתא עניא וקאי אבבא אפיקא ליה ריפתא אשכחתיה דנפל על אנפיה, אמרה ליה "קום, קטלית לאחי, אדהכי נפק שיפורא מבית רבן גמליאל דשביב אמר לה "מנא ידעת? אמרה ליה "כך מקובלני מבית אבי אבא כל השערים נגעלים חוץ משערי אולמא" תנו רבנן המאנה את הגר עובר בשלשה לאוין והלוחצו עובר בשנים מאי שנא מאנה דכתיבי שלשה לאוין וגר לא תונה וכי גור אתך גר בארצכם לא תונו אותו ולא תונו איש את עמיתו וגר בכלל עמיתו הוא אלא מאי נמי שלשה כתיבי ולא תלחצנו וגר לא תלחץ ולא תהיה לו כנושה" וגר בכלל הוא? אלא יאחד זה ואחד זה בשלשה, תניא רבי אליעזר הגדול אומר מפני מה הזהירה תורה בלין מקומות ואמרי לה במ"ו מקומות בגר? מפני *ששורו רע מאי דכתיב "וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים? (*תנינא) רבי נתן אומר מוסב שבך אל תאמר לחברך והיינו דאמרי אינשי דזקיף ליה זקיפא בדיותקיה לא נימא ליה לחבריה "זקיף ביניתא": **מתני'** אין מערבין פירות בפירות אפי' חדשים בחדשים

ואין

ס"מ אף

מגנה "מאנה, [חוז]"

ויקרא יט שמות כב "ולוחצו כתיב"

שמות כב

[פי' על זה תמצא בסוכיות יב. רש"י ד"ה ל"ל מפני סוכה]

[תניא כנ"ל]

מגנה הגהות הב"ח (ה) גם' בלק שניהי אשה הפת כנ"ל וכן בכ"י : אמרי' דוכתה דפרש"ל ר"א לתוכה ליתו

גליון השס גמ' כזהירה תורה בל"ו מקומות . עיין קדושין דף ע ע"ב תוספות ד"ה קנים דנקטו בכ"ד מקומות : שם מפני שורו . עיין ברש"י סוכות דף יג ע"א ד"ה אמר לה :

[עי' תוס' מו"ק מו: ד"ה לא תאמרא ובתוס' דנדה ז: ד"ה הקשה]

גי' מהר"ם ורש"א הד"א

*על מאי דאמרי' באמרי דאמרי לה בגרלו

**סוגריים אלו אינם לגמ' בלוח אלא בחמא קיר ל' לפני האמרי' המקור

[ברכות נב· פירוכין ז. פסחים קיד. יבמות יד. חולין מד.]

ברכות יט.